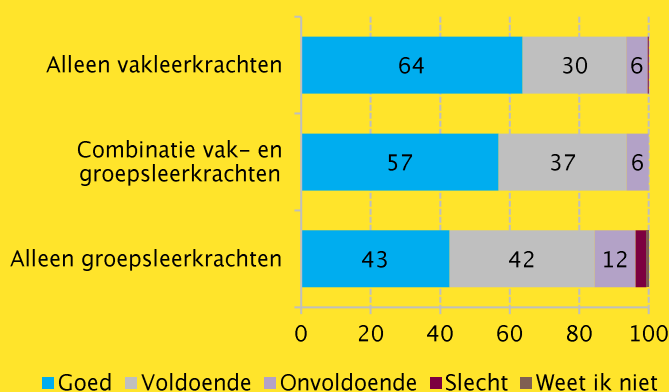
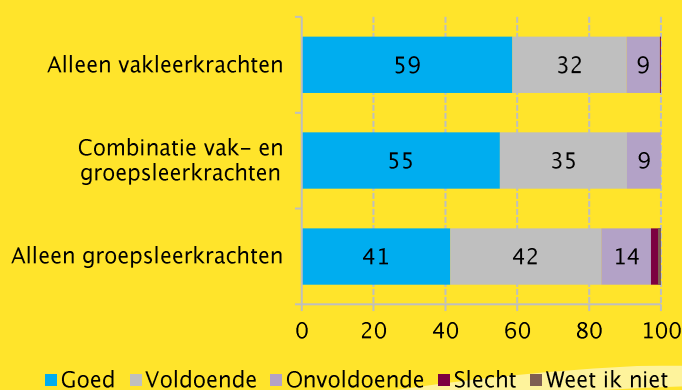

Figuur 1. Tevredenheid schoolleiders met aantal lessen bewegingsonderwijs in het basisonderwijs (in procenten, n=839)

Figuur 2. Tevredenheid schoolleiders met lestijd bewegingsonderwijs in het basisonderwijs (in procenten, n=839)

Bron: 2-meting bewegingsonderwijs (2021), Mulier Instituut.

Inleiding

De afgelopen jaren is er veel aandacht vanuit beleid en politiek voor de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Er zijn namelijk toenemende zorgen over het tekort aan beweging en de afnemende motorische vaardigheden van kinderen.^{1,2} Verondersteld wordt dat de inzet van vakleerkrachten kan bijdragen aan kwalitatief goede lessen bewegingsonderwijs en aan het implementeren van meer bewegen op school. Daarom heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) middelen beschikbaar gesteld aan scholen om vakleerkrachten bewegingsonderwijs aan te stellen.

Ondanks de stijging van het aantal vakleerkrachten bewegingsonderwijs wordt bewegingsonderwijs op veel scholen nog steeds gegeven door groepsleerkrachten met een bevoegdheid.³ Het verschil tussen de vakleerkracht en de groepsleerkracht voor de lessen bewegingsonderwijs blijft een veelbesproken onderwerp.

Uit onderzoek blijkt dat vakleerkrachten voor bewegingsonderwijs de voorkeur hebben boven groepsleerkrachten met een bevoegdheid.⁴ Vakleerkrachten bewegingsonderwijs kunnen namelijk een positieve bijdrage leveren aan hoeveel kinderen bewegen⁵ en aan het verbeteren van hun motorische vaardigheden.⁶

De redenen dat niet op alle scholen een vakleerkracht is aangesteld voor bewegingsonderwijs zijn deels

organisatorisch of financieel van aard. Sommige scholen geven weinig prioriteit aan bewegingsonderwijs of zijn van mening dat de groepsdocent ook kwalitatief goede lessen bewegingsonderwijs kan geven.⁷ Maar hoe denken schoolleiders, ouders en kinderen over het verschil tussen vakleerkrachten en groepsleerkrachten?

In dit factsheet wordt vanuit het perspectief van zowel schoolleiders als ouders en kinderen naar de tevredenheid met de leerkracht bewegingsonderwijs gekeken. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de vakleerkracht bewegingsonderwijs en de groepsleerkracht met een bevoegdheid bewegingsonderwijs.

Kwaliteit bewegingsonderwijs

Uit onderzoek blijkt dat schoolleiders de kwaliteit van het bewegingsonderwijs gemiddeld hoger (rapportcijfer 7.9) beoordelen als het door een vakleerkracht wordt gegeven dan wanneer een groepsleerkracht dit geeft (rapportcijfer 7.0).³

Gemiddeld worden vakleerkrachten door schoolleiders beoordeeld met een 5.8 (op een schaal van 1-7) en groepsleerkrachten met een 3.7.³ Bijna een kwart van de groepsleerkrachten wordt met een onvoldoende (1-2) beoordeeld (23%), ten opzichte van (slechts) 3 procent van de vakleerkrachten.³

Tabel 1. Tevredenheid met aandacht van leerkracht bewegingsonderwijs voor geluk en gezondheid, op een schaal van 1 tot 10, volgens kinderen zelf (n=841) en volgens ouders over hun kind (n=782)

	Gemiddelde score kinderen (4-11 jaar)	Gemiddelde score ouders
Totaal	7.9	7.9
Vakleerkracht bewegingsonderwijs	7.9	7.9
Groepsleerkracht	8.0	8.0
Combinatie groepsleerkracht en vakleerkracht bewegingsonderwijs	7.9	7.8

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor, RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2019.

Tevredenheid over aantal lessen bewegingsonderwijs

Op scholen waar alleen vakleerkrachten of een combinatie van vak- en groepsleerkrachten het bewegingsonderwijs verzorgen, beoordelen schoolleiders het aantal lessen bewegingsonderwijs per week vaker als goed (respectievelijk 64% en 57%) dan op scholen waar alleen groepsleerkrachten het bewegingsonderwijs verzorgen (43%, figuur 1).³ Ditzelfde geldt voor de tevredenheid over de lestijd voor bewegingsonderwijs (figuur 2).³

Tevredenheid met aandacht leerkracht bewegingsonderwijs voor geluk en gezondheid

Kinderen beoordelen de aandacht die de leerkracht bewegingsonderwijs heeft voor hun geluk en gezondheid gemiddeld met een 7.9 (tabel 1).⁸ Er is geen verschil in beoordeling tussen kinderen die les krijgen van een vakleerkracht, een groepsleerkracht of een combinatie daarvan.

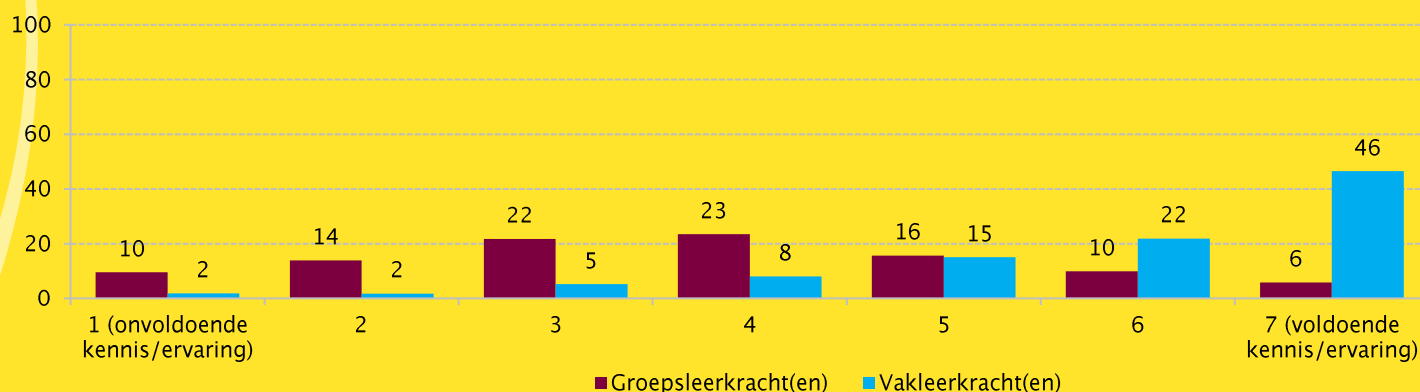
Hetzelfde geldt voor ouders. Zij beoordelen de aandacht die de leerkracht bewegingsonderwijs heeft voor het geluk en de gezondheid van hun kind gemiddeld met een 7.9.⁸ Ook bij ouders zijn geen verschillen zichtbaar in de beoordeling naar verschillende soorten leerkrachten.

Bieden van ondersteuning

Door de stijgende inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs is er beduidend meer aandacht gekomen voor hulp voor kinderen met een motorische achterstand. Ruim twee op de vijf scholen (44%) bieden extra ondersteuning aan deze kinderen.³ Dit is een ruime verdubbeling ten opzichte van 2016/2017 (20%).³

Vakleerkrachten zijn volgens schoolleiders beter in staat dan groepsleerkrachten om leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte tijdens het bewegingsonderwijs passende ondersteuning te bieden (figuur 3).³

Figuur 3. Mate waarin groepsleerkrachten (n=722) en vakleerkrachten (n=643) volgens schoolleiders beschikken over voldoende kennis/ervaring om leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte op school te ondersteunen, op een schaal van 1 (onvoldoende) tot 7 (voldoende) (in procenten)

Bron: 2-meting bewegingsonderwijs (2021), Mulier Instituut.

Conclusie

Zowel ouders als kinderen zijn tevreden over de aandacht die de groeps- en vakleerkracht bewegingsonderwijs heeft voor het geluk en de gezondheid van de kinderen. Het lijkt hiervoor niet uit te maken of een vakleerkracht of een groepsleerkracht het bewegingsonderwijs verzorgt. Hoe ouders en kinderen andere aspecten van het bewegingsonderwijs beoordelen, zoals de kwaliteit van de lessen, is niet duidelijk.

Schoolleiders lijken op een aantal aspecten wel een voorkeur te hebben voor vakleerkrachten voor bewegingsonderwijs. Voornamelijk op het gebied van de kwaliteit, het aantal lessen, de duur van de lessen en het ondersteunen van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte hebben vakleerkrachten volgens schoolleiders de voorkeur boven groepsleerkrachten.

Methodische verantwoording

De data in dit factsheet zijn gebaseerd op gegevens uit de 2-meting bewegingsonderwijs (2021)³ en de aanvullende module Bewegen en Ongevallen van de Leefstijlmonitor.⁸ Deze monitor wordt tweejaarlijks uitgezet onder Nederlanders van alle leeftijden. Voor kinderen onder de 12 jaar geven ouders antwoord op de vragen.

Literatuur

- ¹ Anselma, M., Collard, D., Van Berkum, A., Twisk, J. W., Chinapaw, M. J., & Altenburg, T. M. (2020). Trends in neuromotor fitness in 10-to-12-year-old Dutch children: a comparison between 2006 and 2015/2017. *Frontiers in Public Health*, 8, 556. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.559485>
- ² Timmermans, A., Hartman, E., Smits, I., Hemker, B., Spithoff, M., Rekers-Mombarg, L., Kannekens, R., & Moolenaar, B. (2017). *Peiling Bewegingsonderwijs 2017. Technische rapportage*. GION Onderwijs/Onderzoek.
- ³ Slot-Heijs, J., Vrieswijk, S., & Lucassen, J. (2021). *Bewegingsonderwijs en sport in het primair onderwijs, 2-meting*. Mulier Instituut.
- ⁴ Faulkner, G. E., Dwyer, J. J., Irving, H., Allison, K. R., Adlaf, E. M., & Goodman, J. (2008). Specialist or nonspecialist physical education teachers in Ontario elementary schools: Examining differences in opportunities for physical activity. *Alberta Journal of Educational Research*, 54(4). <https://doi.org/10.11575/ajer.v54i4.55247>
- ⁵ Hollis, J. L., Williams, A. J., Sutherland, R., Campbell, E., Nathan, N., Wolfenden, L., Morgan, P. J., Lubans, D. R., & Wiggers, J. (2016). A systematic review and meta-analysis of moderate-to-vigorous physical activity levels in elementary school physical education lessons. *Preventive Medicine*, 86, 34-54. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2015.11.018>
- ⁶ Morgan, P. J., Barnett, L. M., Cliff, D. P., Okely, A. D., Scott, H. A., Cohen, K. E., & Lubans, D. R. (2013). Fundamental movement skill interventions in youth: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*, 132(5), 1361-1383. <https://doi.org/10.1542/peds.2013-1167>
- ⁷ Heijs, L., & Reijgersberg, N. (2014). Een vakleerkracht voor bewegingsonderwijs? De keuzes van schoolleiders. *KVLO*, 9, 44-45.
- ⁸ RIVM, VeiligheidNL & CBS (2019). *LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor*.